

Regler for bruk av liturgiske klær (8.2) – Forslag til revidert tekst etter KM 2015	Retningslinjer for bruk av liturgiske klær (8.2) – 2013-versjon	Begrunnelse/kommentar <i>For å samsvare med nye regler om kirkebygg er "retningslinjer" erstattet med "Regler".</i>
<p>1. BRUK AV LITURGISK DRAKT</p> <p>1.1 Liturgisk drakt bæres av prest, diakon, kateket og kantor under utførelse av liturgiske tjenesteoppdrag.</p> <p>Stola er tegn på vigslet tjeneste. Liturgisk drakt for prest er alba med rettstilt stola. Liturgisk drakt for diakon, kateket og kantor er alba med skråstilt stola.</p> <p>Liturgisk drakt for prestevikar er alba. Liturgisk drakt for diakonisse kan være diakonissedrakten.</p> <p>Liturgisk drakt for leke gudstjenesteledere og for medliturger er enkel hvit kappe. Dersom liturgisk drakt ikke brukes, anvendes høvelig sivil drakt.</p>	<p>1.1 Liturgisk drakt bæres av prest, kateket og diakon under utførelse av liturgiske tjenesteoppdrag. Liturgisk drakt kan bæres av kantor og andre tjenesteinnehavere under utførelse av liturgiske tjenesteoppdrag.</p> <p>Liturgisk drakt for prest er hvit alba med rettstilt stola eller samarie med messeskjorte for dem som har tatt det i bruk før. Liturgisk drakt for vigslet diakon er hvit alba med skråstilt stola.</p> <p>Liturgisk drakt for prestevikar og kateket er hvit alba. Liturgisk drakt for diakonisse kan være diakonissedrakten.</p> <p>Liturgisk drakt for leke gudstjenesteledere, nattverdassistenter, tekstlesere og andre som har kirkelig tjenesteoppdrag er enkel hvit kappe dersom liturgisk drakt brukes. Hvis ikke, brukes høvelig sivil drakt.</p>	<p><i>Rydding av rekkefølge på yrkesgruppene. Rekkefølgen prest, diakon, kateket og kantor er valgt ut i fra en historisk begrunnelse. Senere i dokumentet passer det også med forskjellene i noen av de liturgiske klærne.</i></p> <p><i>Allerede Kirkemøtet 2011 fastslo at stola er vigslingstegnet i vår kirke. Samarien tas ut. De to nye gruppene med skråstola, kateket og kantor tas inn.</i></p> <p><i>Her unngås uttrykket "hvit alba", da alba betyr hvit. Beskrivelse av alba kommer i pkt. 1.2.</i></p> <p><i>Kateketen er tatt ut her, jfr. forrige avsnitt.</i></p> <p><i>Opprydding av de forskjellige medvirkende i en gudstjeneste som samsvarer med gudstjenestereformens begreper.</i></p>

<p>Liturgisk drakt brukes med eller uten hvitt singulum (belte). Til liturgisk drakt brukes sorte sko.</p>	<p>Liturgisk drakt brukes med eller uten hvitt singulum (belte). Til liturgisk drakt brukes sorte sko.</p>	<p><i>Ingen endring. Tekstilutvalget er kritisk til bruk av singulum til denne albatypen, men dette belyses i Veiledningen til dette regeverket.</i></p>
<p>1.2 Alba godkjent til bruk i Den norske kirke er en fotsid hvit kappe med de presiseringer for utforming og valg av stoff som Kirkerådet fastsetter. Stoffet skal være ugjennomskinnelig og ha tyngde for å gi et mykt og godt fall.</p> <p>Alba for prest har halslinning til krage, vide ermer og folder i ryggen. Når teologistudenter fungerer som prestevikarer, kan de bruke samme slags alba som prest.</p> <p>Alba for diakon og kateket har trekantformet krage som går ned i spiss bak i nakken, vide ermer og folder i ryggen.</p> <p>Alba for kantor har samme trekantformete krage, men smalere ermer og kappe egnet for kantorens tjenesteutøvelse. Kantor og organist kan bruke korkappe eller cassock med røklin der det er tradisjon for det.</p>	<p>1.2 Alba godkjent til bruk i Den norske kirke for prest er en fotsid hvit kappe med halsåpning, ermvidde, ryggfolder og stoff i hovedsak svarende til beskrivelsen i Kgl.res. av 30. mai 1980, og med de presiseringer som er foretatt i den til enhver tid gjeldende veiledningsbrosjyre. Alba godkjent til bruk for prestevikar, kateket og diakon er fotsid hvit alba med trekantformet krage, stor ermevidde og ryggfolder. Når teologiske studenter fungerer som prestevikarer kan de bruke samme slags alba som presten. Andre leke personer som utfører liturgisk tjenesteoppdrag, kan bære enkel hvit kappe.</p>	<p><i>Rydding av tidligere tekst slik at den passer til de fire gruppene og samtidig blir oversiktlig. Fjerning av referanser til kgl.res. mv.</i></p> <p><i>For kantorer tas hensyn til punkt 3 i vedtak fra Kirkemøtesak 6/15: "Liturgisk drakt for vigslet kantor er alba med skråstilt stola. Kirkerådet bes om i samarbeid med kirkemusikerne å utarbeide nærmere retningslinjer for utforming og bruk av liturgisk drakt for kantor." Innspill fra kantorer og MFO om bruken av korkapper og cassock/røklin er det tatt hensyn til.</i></p>

<p>1.3 Stola godkjent til bruk i Den norske kirke skal ha bredde 8-12 cm. Lengden skal være slik at stolaen slutter ca. 15 cm over albaens nedre kant. Stoffet skal være et fastvevd og holdbart materiale som faller godt.</p> <p>Stola for prest legges rundt nakken og bæres slik at stolastolpene henger rett ned foran. Stola for diakon, kateket og kantor bæres over venstre skulder på albaen. Stolastolpene føres skrått over forsiden og baksiden av kroppen til motsatt side, hvor stolpene hektes sammen ved høyre hofte. Fra hoften faller stolpene rett ned.</p> <p>Stolaen er et symbol i seg selv. Stola for prest skal ha kors i nakken. Stola for diakon, kantor og kateket skal være utstyrt med et kors på venstre skulder. Dersom det skal være flere symboler på stolaen, må det tilstrebes enkelhet. Symboler må være klare og samordnet i motivvalg og utførelse.</p> <p>Fargen på stolaen bestemmes av kirkeåret og de kirkelige handlinger etter retningslinjer for liturgiske farger. Fargene er hvitt, rødt, fiolett og grønt. En stola kan ha én farge, eller være vendbar med to farger.</p>	<p>1.3 Stola godkjent til bruk i Den norske kirke, er et farget bånd med bredde 8-12 cm. Stola for prest legges rundt nakken og bæres slik at stolastolpene henger rett ned foran. Stola for diakon bæres over venstre skulder, slik at stolastolpene føres skrått over forsiden og baksiden av kroppen til motsatt side, hvor stolpene hektes sammen ved høyre hofte. Fra hoften faller stolpene rett ned.</p> <p>Stolaen er et symbol i seg selv. Stola for prest bør være utstyrt med et kors eller chi rho i nakken. Stola for diakon bør være utstyrt med et kors på venstre skulder. Dersom det skal være flere symboler på stolaen, må det tilstrebes enkelhet, og en må sørge for at symbolene er klare og blir samordnet både i motivvalg og utførelse.</p> <p>Fargen på stolaen bestemmes av kirkeåret og de kirkelige handlinger etter retningslinjer for liturgiske farger i kirkens bøker (se Retningslinjer for bruk av liturgiske farger, 8.2a). Fargene er hvitt, rødt, fiolett og grønt. På fiolett stola bør gull dekor ikke brukes.</p>	<p><i>I veiledningen står det at skråstilte stolaer ikke skal ha en bredde på over 10 cm. Faggruppen for kirketekstiler ønsket også å redusere rettstilt stola til 10 cm, for å skape et helhetlig inntrykk når en ser ulike stolaer sammen. Presteforeningene ønsket ikke dette, og viste til at skråstilt stola gir et bredere inntrykk enn cm-bredden tilsier. 10 – 12 cm er også en mye brukt bredde på prestestolaer, avhengig av personen som bærer den. Dermed fastholdes 8-12 cm bredde. Nytt er presiseringen av stolaens lengde. Også dette kan skape et mer helhetlig synsinntrykk.</i></p> <p><i>Det sies også noe om stoffet i stola, tilsvarende det som står om alba og messehagel.</i></p> <p><i>Chi rho er ikke lenger eksplisitt nevnt. Det er ønskelig å redusere bruken av Chi rho i nakke/på skulder, av symbolske, visuelle og sytekniske grunner.</i></p> <p><i>Opprydding av regelverksbegreper. Det at fiolett ikke skal brukes med gull flyttes over i veiledningen. Det er tatt inn at stolaen kan være vendbar.</i></p>
---	---	---

<p>Ved bruk av messehagel, bæres stolaen alltid under messehagelen.</p>	<p>Rettstilt stola brukes normalt også sammen med messehagel og disse bør være tilpasset hverandre, slik at helhetsinntrykket ikke blir sprikende.</p>	<p><i>Opprydning og forenkling av setning. Det er nødvendig å presisere at stolaen alltid bæres under messehagelen.</i></p>
<p>1.4 Messehagel (casula) lages helst av lett, mykt og holdbart materiale. Den bør ha god lengde (ca. 125 cm) og vidde. Messehagel skal bæres av forrettende prest under nattverdfeiring og på høytidsdager. En prest som assisterer ved nattverden, bærer alba og stola. Messehagel kan også bæres av forrettende prest i prosesjon og altertjeneste ved konfirmasjon, kirkejubileum og liknende kirkelige fester. Messehagel bæres ikke av andre enn prest og biskop.</p>	<p>1.4 Messehagel (casula) lages helst av lett, mykt og holdbart materiale. Den bør ha god lengde (ca. 125) og vidde. Messehagel skal bæres av forrettende prest under altertjeneste på høytidsdager og under nattverdfeiring. En prest som assisterer ved nattverden, bærer alba og stola, eventuelt messeskjorte utenpå samarie. Messehagel kan også bæres av forrettende prest i prosesjon og altertjeneste ved konfirmasjon, kirkejubileum og liknende kirkelige fester. Messehagel skal ikke bæres på prekestolen. Messehagel bæres ikke av andre enn prest og biskop.</p>	<p><i>Nest siste setning er fjernet, slik at messehagel kan bæres under hele gudstjenesten på høytidsdager. På andre søn- og helligdager tas den på først ved nattverdfeiringen.</i></p>
<p>1.5 Gravferdskappe til bruk på kirkegården kan bæres over mørk dress, kjole eller alba; i sistnevnte tilfelle skal alba med stola bæres under kappen.</p>	<p>1.5 Gravferdskappe til bruk på kirkegården kan bæres over mørk dress, kjole eller alba; i sistnevnte tilfelle skal alba med stola bæres under kappen.</p>	<p><i>Ingen endring</i></p>
<p>1.6 Korkåpe bæres av biskop i Den norske kirke sammen med alba, stola og gullkors.</p>	<p>1.6 Korkåpe bæres av biskop i Den norske kirke sammen med alba, stola og gullkors.</p>	<p><i>Ingen endring</i></p>
<p>2. GODKJENNING / BEMYNDIGELSE</p> <p>2.1 Biskopen bemyndiges til å godkjenne stoff og utførelse for alba samt stoff, farge og symboler for stola etter de presiseringer som</p>	<p>2.1 Biskopene bemyndiges til å godkjenne stoff og utførelse for alba og stoff, farge og symboler for stola på grunnlag av kgl.res. av 30. mai 1980 sammenholdt med de presiseringer som finnes i den til enhver tid</p>	<p><i>Opprydning i hht. 1.1. Fjerning av referanser til kgl.res. mv.</i></p>

Kirkerådet gir. I tvilstilfelle legger biskopen saken frem for Kirkerådet til uttalelse.	gjeldende veiledningsbrosjyre. I tvilstilfelle legger biskopene saken frem for Kirkerådet til uttalelse.	
	2.2 Kirkemøtet fatter vedtak om alternative albamodeller etter anbefaling fra Kirkerådet.	<i>Fjernet Det er ikke nødvendig at Kirkemøtet fatter vedtak om alternative albautforminger. Når det oppstår spesielle behov (f.eks. døvekirkemodeller), kan Kirkerådet godkjenne dette.</i>

3. EIENDOMSFORHOLD / ØKONOMI		
3.1 Utgiftene til alba og stola for de tjenestegrupper som er pålagt å bruke dette, dekkes av arbeidsgiver etter satser som fastsettes ved forhandlinger.	3.1 Utgiftene til alba og stola for de tjenestegrupper som er pålagt å bruke dette, dekkes av arbeidsgiver etter satser som fastsettes ved forhandlinger.	<i>Ingen endring</i>
3.2 Ved siden av liturgiske klær som tilhører den enkelte tjenesteinnehaver, bør det i alle kirker finnes et sett liturgiske klær som er tilpasset kirkerommet og det øvrige liturgiske utstyr. Det bør også være tilgjengelig liturgiske klær for tjenesteinnehavere som ønsker å bruke slike uten å ha plikt til det; utgiftene dekkes av kirkelig fellesråd. Også gravferdskappe betales av kirkelig fellesråd.	3.2 Ved siden av liturgiske klær som tilhører den enkelte tjenesteinnehaver, bør det i alle kirker finnes et sett liturgiske klær som er tilpasset kirkerommet og det øvrige liturgiske utstyr. Det bør også være tilgjengelig liturgiske klær for tjenesteinnehavere som ønsker å bruke slike uten å ha plikt til det; utgiftene dekkes av kirkelig fellesråd. Også gravferdskappe betales av kirkelig fellesråd.	<i>Ingen endring</i>